

VARHAISKASVATUS SUUNNITELMA

Karkkila
ELÄMÄN KOKOINEN KAUPUNKI

**“ ONNETONTA ETTÄ SALLIMUS EI ANTANUT MEILLE NAAPURIN
LAPSIA, SILLÄ JUURI HEITÄ ME OSAISIMME KASVATTA. ”**

Johdanto

Valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet valmistuivat 2004, ne ovat pohjana kunnan omalle suunnitelmalle. Tässä asiakirjassa on tarkoitus avata sitä, mitä nämä perusteet tarkoittavat ja miten ne toteutuvat meillä Karkkilassa. Toivottavasti tämä ensimmäinen kunnan oma varhaiskasvatussuunnitelma kuluu ahkerassa käytössä ja sitä kehitetään ja parannetaan aina kun tarvetta on.

Karkkilan kaupungin strategiat, arvot ja visiot

Kaupungin strategiassa

- Missiona on, että kaupunki luo toiminnallaan edellytykset asukkaiden hyvälle elämälle.
- Visiossa ajatellaan, että Karkkila on aito, perinteitä arvostava itsenäinen pikkukaupunki, jossa asuu hyvinvoivia ja aktiivisia asukkaita. Kaupunki on turvallinen ja luonnonläheinen.

Keskuksen strategiassa

- Arvoina ovat oikeudenmukaisuus, tasa-arvo, luovuus ja kestävä kehitys
- Visiona, että keskus tuottaa korkeatasoisia palveluja

Vastuualueen strategiassa

- Arvoina ovat lapsilähtöisyys, lapsen oikeudet ja kasvatuskumppanuus
- Visiona on, että Perhe onnistuu

Varhaiskasvatuksen toiminta-ajatus

Karkkilan kaupunki luo toiminnallaan edellytykset hyvälle elämälle ja menestykselle yrityksitoiminnalle.

Karkkila on aito perinteitä arvostava pikkukaupunki, jossa asuu hyvinvoivia ja aktiivisia asukkaita. Karkkila tarjoaa turvallisen ja luonnonläheisen kasvu ja elinympäristön.

Varhaiskasvatus palveluihin kuuluvat päivähoito, esiopetus, aamupäivä- ja iltapäivätoiminta.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen eri elämänpiirissä tapahtuvaa kasvatuksellista toimintaa, jonka tavoitteena on edistää lapsen tervettä kasvua, kehitystä ja oppimista unohtamatta lapsuuden itseisarvoista luonnetta.

Arvot

- Lapsilähtöisyys; lapsen ihmisarvo.
- Syrjäntäkielto ja tasa-arvoisen kohtelun vaatimus
- Lapsen etu
- Lapsen mielipiteen kuuleminen
- Lapsen oikeudet
- Elämään ja täysipainoiseen kehittymiseen
- Turvallisiin ihmissuhteisiin
- Turvattuun kasvuun kehittymiseen ja oppimiseen
- Turvattuun ja terveelliseen ympäristöön
- Kasvatuskumppanuus

Lapsen henkilökohtainen hyvinvointi

- yksilöllisyyttä kunnioitetaan
- lapselle suodaan ryhmässä yhdessä leikkimisestä ja toimimisesta iloa
- lapselle luodaan perusta kehittyä omana ainutlaatuisena persoonana

Lapsen sosiaalisten toimintatapojen kehittäminen

- lasta ohjataan hyviin tapoihin
- lapselle opetetaan sosiaalisissa tilanteissa tarvittavia käytännön taitoja
- lasta ohjataan myönteiseen suhtautumiseen muita ihmisiä ja heidän kulttuuriaan kohtaan

Lapsen itsenäisyyden lisääminen

- lapselle luodaan edellytyksiä ikäkauden mukaisesti omien valintojen tekoon
- lapsen omatoimisuutta tuetaan

Tavoitteena hyvinvoiva lapsi

Lapsi voi hyvin, kun hänen yksilölliset perustarpeensa otetaan huomioon. Lapsi tarvitsee pysyviä vuorovaikutussuhteita kotona ja päiväkodissa. Tavallinen, rauhallinen arkielämä on lapsen hyvinvoinnin perusta. Arki on aikuisen ja lapsen tavallista yhdessäoloa; arjen askareita, leikkejä ja leppoisaa laiskottelua. Riittävät yöunet ja päivittäinen lepo hetki ovat tarpeen kaikikäisille lapsille. Usein kännykät, tietokoneet ja tv vievät liikaa vanhempien ja lasten yhteistä

aikaa. Erilaiset viihdykkeet ja tavarantalouden voisi vaihtaa yhdessäolon hetkiin. Päivähoidon ja kodin arki riittää pienelle lapselle, jokailtainen harrastuksissa juokseminen uuvuttaa koko perheen.

Voidakseen hyvin lapsi tarvitsee rajoja ja rutiineja. Ne tuovat turvallisuuden tunnetta ja helpottavat arkea ja yhdessä toimimista. Johdonmukainen aikuinen on lapsen mielestä turvallinen, ja hänen sylissään on hyvä olla. Aikuisen tehtävä on asettaa rajoja ja antaa rakkautta. Päivähoitossa rajat ja säännöt ovat normaalia käytäntöä; ne on sovittu yhdessä ja niitä noudatetaan. Lapsi voi hyvin, kun hän tuntee tulevansa kuulluksi ja hyväksytyksi juuri sellaisena kuin on. Hyvinvoiva lapsi voi suunnata kiinnostuksensa sellaisiin asioihin ja toimintoihin, jotka edesauttavat kasvua ja kehittymistä.

Lapsilähtöisyys on lapsen kuuntelemista, tarpeisiin vastaamista ja hyväksymistä omana itsenään. Lapsen tarvitsema huolenpito sisältää lapsen tunteisiin vastaamista, rajojen asettamista ja lapsen toimien valvomista. Lapsi tarvitsee aikuisen aikaa ja läsnäoloa. Lapsen hyvä suhde vanhempiin on kehityksen tärkein voimavara.

Lapsen on lupa erehtyä ja häntä ohjataan ymmärryksellä ja tuella.

Lapsuus on ainutlaatuinen elämänvaihe kohti aikuisuutta. Jokainen lapsi kasvaa ja kehittyy omien edellytystensä mukaisesti, kasvattaja ohjaa ja tukee lasta lämmön, ilon ja leikin ilmapiirissä ja varmistaa rauhan lapsen kasvulle.

Varhaiskasvatuksen arjessa hoito, kasvatus ja opetus kulkevat käsi kädessä. Kaikki kolme vuorottelevat ja painottuvat eri tilanteissa lapsen tarpeiden mukaan. Hoitopäivä on täynnä tilanteita, joissa voidaan opettaa ja kasvattaa lasta esim. pienten työtehtävien kuten ruoka-apulaisen tehtävien, lelujen keräämisen, pölyjen pyyhkimisen ja leipomisen kautta. Näissä arkeen luonnostaan liittyvissä työtehtävissä lapsi oppii vastuuseen ja tavoitteellisuuteen. Niin hoidon, kasvatuksen kuin opetuksenkin yhteisenä päämääränä on auttaa lasta tekemään ja ajattelemaan itse sekä ottamaan vastuuta itsestään ja tekemisistään.

Hyvät tavat, sosiaaliset taidot ja leikki ovat keskeisellä sijalla varhaiskasvatuksessa. Yhdessä toimiminen on ilo lapsille ja onnistumisen kokemuksia on mahdollisuus saada leikeissä sekä uusien asioiden oppimisesta. Hyvät tavat ovat toisten kunnioittamista ja huomioimista. Rajat sovitaan yhdessä koko kasvatusyhteisön kesken. Niistä puhutaan ja niistä pidetään kiinni. Ristiriitatilanteita ohjataan keskustelemalla lasten ja aikuisten kesken levollisesti.

Hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuus

Kasvattaja varhaiskasvatuksessa

Päivähoidon ammattilaisilla on suuri vastuu lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista hoitopäivän aikana. Päivähoitohenkilöstö havainnoi lasta yksilönä ja ryhmän jäsenenä päivittäin eri tilanteissa. Havainnointia ja seurantaa tehdään toiminnan, leikin ja perushoidon tilanteissa ja sen pohjalta kasvattajat muodostavat käsityksensä lapsen yksilöllisestä kehityksestä ja tarpeista sekä kiinnostuksen kohteista. Lapsiryhmän seuranta on toiminnan suunnittelun ja kehittämisen pohjana. Sosiaalisten taitojen opettelu vaatii kasvattajalta taitoa havaita ja ohjata lasten välisiä suhteita oikeudenmukaisesti ja myönteisessä ilmapiirissä. Lapsen kasvun ja kehittymisen seuranta tehdään yhdessä lapsen vanhempien kanssa. Varhaiskasvattajan tulee olla tietoinen omasta roolistaan kasvattajana ja hyvänä aikuisen mallina. Kasvattaja myös ymmärtää perheen kanssa tehtävän yhteistyön merkityksen - kasvattaja auttaa perhettä onnistumaan itse. Päivähoitossa aikuisten keskeiset suhteet ja jaksaminen heijastuvat myös lapsiin ja koko talon ilmapiiriin. Siksi onkin panostettava työporukan menneeseen, kouluttautumiseen ja uusiin haasteisiin. Kasvattajan on hyvä pohtia ääneen omia toimintatapojaan ja keskustella erilaisten tilanteiden aiheuttamista tunteista ja reagoitavoista.

Aikuisten tehtävänä on luoda päivähoitoon ilmapiiri, jossa toteutuu sukupuolten välinen tasa-arvo ja lapsen positiivinen minäkuva vahvistuu. Se onnistuu työttömiltä, joka tukee toinen toistaan ja pystyy arvioimaan omaa työtään arjessa.

LAPSET TARVITSEVAT RAKKAUTTA ERITYISESTI SILLOIN KUN HE EIVÄT ANSAITSE SITÄ.

Varhaiskasvatusympäristö

Tavoitteena on luoda innostava ja yksilöllisyyden huomioiva sekä turvallinen oppimisympäristö. Kaikenikäisten lasten oma toiminta tulee olla mahdollista ja lasten tekemisten tulee saada näkyä ympäristössä, jossa lapsi viettää päivänsä. Lapsella tulee olla mahdollisuus ympäristön tutkimiseen niin sisällä kuin ulkonakin sekä itsenäisesti että aikuisen ohjauksessa. Rajattu fyysinen ympäristö on turvallinen kun elämäntaitoja voi harjoitella ilman pelkoja. Oppimisympäristön tulee olla monipuolinen, oma piha-alue ja lähiympäristö kuten lähipuistot ja metsät tehdään tutuksi. Sisätiloja pyritään muuntelemaan erilaisiin leikkeihin ja toimintoihin sopivaksi. Pienet huoneet ja parvet mahdollistavat rauhallisen leikkipaikan ja suuremmat tilat vauhdikkaammat leikit. Koska eri-ikäiset lapset toimivat samassa ympäristössä, vaatii leikkiympäristö-jen ja toimintamateriaalien tarkoituksenmukainen sijoittelu aikuisilta jatkuvaa suunnittelua ja huolenpitoa. Hyvin rakennettu ympäristö auttaa kaikkia siinä toimivia hahmottamaan tekemisen vaihtoehtoja.

Varhaiskasvatusympäristö muodostuu myös siellä toimivien ihmisten vuorovaikutuksesta ja kanssakäymisestä. Toimiminen toisten lasten kanssa on luovuden lähde ja oppimisen perusta. Yhdessä toimiessa opitaan ottamaan huomioon ja kuuntelemaan toisia. Aikuiset toimivat hyvän vuorovaikutuksen mallina. Lapset myös oppivat pienestä pitäen taitoja toinen toisiltaan; pienet matkivat isompiaan ja isot oppivat huolehtimaan pienemmistään.

Oppimisen ilo

Oppimisen ilo syntyy turallisessa ja kannustavassa ilmapiirissä, jossa sallitaan ja herätellään uteliaisuutta. Oppimisen ilo tarvitsee syntyäkseen aikaa ja tilaa sekä sopivasti haastavaa toimintaa - ei liian helppoa mutta ei liian vaikeakaan. Se

pääsee syntymään usein siellä missä on mahdollisuus itsenäiseen ja omatoimiseen tutkimiseen ja oppimiseen. Oppimisen ilon löytää ennen kaikkea sieltä mikä on lapselle itselle mielekästä ja merkityksellistä. Aikuisen on siis lähdettävä liikkeelle lapsen maailmasta ja hänen omista kiinnostuksenkohteistaan. Jokainen lapsi on yksilöllinen oppija; joku oppii näkemällä, toinen kuulemalla ja joku taas liikkumalla. Jotta jokainen lapsi voisi löytää oman tavan ja sen myötä ilon oppia, panostetaan päivähoitossa monipuolisuuteen myös opetuksen suhteen. Huumori ja hassuttelu on myös tärkeää, sillä naurun avulla vaikeankin opeteltavan asian ympärille voi luoda rennon ilmapiirin, jossa jokainen uskaltaa yrittää ja erehtyä.

”Puheen pulputusta ja kielen kiemuroita”

Lapsi harjoittaa kielellisiä ja vuorovaikutustaitojaan päivähoitossa koko ajan; leikeissään, peleissä, toimintatuokioilla jne. Kielen käyttöä ja vuorovaikutusta harjoitellaan jokaisen lapsen omien edellytysten mukaan. Aikuinen nimeää esineitä, asioita ja tapahtumia sekä kertoo siitä mitä ollaan tekemässä. Aikuiset ovat siis mallina myös kielen suhteen ja antavat haasteita kielen kautta käyttäen rikasta puhekieltä. Aikuisen tehtävä on myös rohkaista ja ohjata lapsia monipuoliseen vuorovaikutukseen niin aikuisten kuin lastenkin kanssa. Sadut, runot, lorut, nukketeatteri esityksen yms. houkuttelevat lasta harjoittamaan sellaisia asioita, joita tarvitaan lukemaan ja kirjoittamaan oppimisessa. Kielen opettelu lähtee lapselle tutuista, merkityksellisistä asioista. Luodaan lapsen katsekontakti sekä ilmeillä ja eleillä osoi-tetaan kiinnostusta vuorovaikutukseen. Tämä opettaa lasta myös kuuntelemaan, keskittymään, ilmaisemaan itseään ja tunteitaan, keskustelemaan, kertomaan, ajattelemaan, pohtimaan ja muistelemaan. Lapsi eläytyy kuulemaansa, kehittää sanavarastoaan ja saa aineksia ajatteluunsa.

”Mä oon prinsessa, ole sä pinssi”

Leikissä lapsi hahmottaa maailmaa, oppii ymmärtämään erilaisia tilanteita, käsittelee kokemuksiaan ja tuntee sekä harjoittaa taitojaan. Sosiaalisen taidot kehittyvät yhteistoiminnassa toisten lasten kanssa. Leikissä lapsen mielikuvitus ja luovuus pääsevät valloilleen. Leikki kehittää myös ongelmanratkaisutaitoja sekä kykyä erottaa ulkoinen todellisuus leikistä. Leikki on siis tärkeää lapsen kehityksen kannalta, eikä se ole vähempiarvoista kuin mikään muukaan tekeminen.

Aikuisen tehtävä on huolehtia, että leikille on tilaa, aikaa ja rauhaa ja että kaikki lapset pääsevät leikkeihin mukaan. Leikkeihin kuuluu monesti melua ja kaaostakin ja ne täytyisi voida sietää ja sallia ainakin joskus. Leikki voi olla lasten omaa ja itsenäistä toimintaa eli vapaata leikkiä tai se voi olla aikuisten ohjaamaa yhteistä toimintaa.

”X-hippa on kivaa!”

Päivittäinen liikunta on hyvinvoinnin ja terveen kasvun perusta. Liikkuminen on lapselle luontaista, joten liikunnan yhdistäminen kaikkeen toimintaan niin kotona kuin päivähoitossakin auttaa lasta oppimaan.

Arkiliikunnan merkitys on tärkeä, kun perheillä on vähän yhteistä vapaa-aikaa. Käveleminen tai pyöräileminen esim. kauppaan ja päivähoitoon, ovat hauskaa yhdessäoloa ja hyödyllistä liikuntaa. Mukavaa hyötyliikuntaa ovat myös yhdessä siivoaminen, pihatyöt ja ulkoleikit.

Päivähoidon liikuntatuokioilla lapsi kokee iloa liikkumisesta, yhdessä toimimisesta ja pelaamisesta ja uuden oppimisesta. Lapsi oppii motorisia perustaitoja ja hallitsemaan omaa kehoaan sekä liikkeitään. Myös erilaiset käsitteet, kuten tilan, muotojen ja suuntien käsitteet, tulevat tutuiksi liikunnan avulla. Varhaiskasvatuksessa liikutaan vuodenaikojen mukaan. Aiheina ovat ulkoleikit ja -pelit, musiikkiliikunta, luova liikunta, luistelu, hiihto, palloilu jne. Monipuolisuus on tärkeää päivähoidon liikunnassa, jotta jokainen lapsi voisi löytää liikunnan ilon ja toivottavasti ottaa liikkumisen koko elämän kestäväksi tavaksi. Lapsille mieluinen liikkuminen on usein vauhdikasta ja meluisaa energianpurkua. Myös liikkumiseen tarvitaan tilaa, jota ei aina ole. Pienet tilat ovat haaste, mutta eivät kuitenkaan este liikunnalle: taitava kasvattaja osaa myös ohjata vauhdikasta liikuntaa ahtaissa tiloissa. Ja ulkoilun merkitys korostuu entisestään hoitopaikoissa, jossa sisätilat ovat pienet.

Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen

musiikki, kuvataide, tanssi, draama, kädentaidot

Varhaiskasvatuksessa taidekasvatuksen tavoite on kehittää lapsen luovuutta ja antaa lapsen itse tuottaa ihan omanlaistaan taidetta. Taide, sen tekeminen ja kokeminen tuottaa elämyksiä ja iloa lapselle ja koko ryhmälle. Taide kehittää mielikuvitusta ja opettaa etsimään ja löytämään kauneutta ympäriltämme.

Taiteen tekeminen harjauttaa myös kädentaitoja, kun lapsi piirtää, maalaa, värittää, muo-

vailee, askartelee yms. Kun lapsi itse suunnittelee, tekee ja arvioi omaa työtään ja asettaa sen esille muiden nähtäväksi, hän oppii arvostamaan niin omaa kuin muidenkin työtä ja aikaansaannoksia.

Musiikki on myös osa taidekasvatusta. Tutut laulut tuovat turvaa ja iloa, ja samalla kehittyy lapsen rytmitaju, joka on tärkeä taito, kun opetellaan lukemaan ja kirjoittamaan. Musiikkituokioilla laulamisen lisäksi, soitetaan, liikutaan ja maalataan musiikin tahtiin.

Tutkiminen

Lapsi on luonnostaan utelias ja haluaa tutkia ympäristöään ja ihmisiä. Aikuisen täytyy kuulla lapsia ja poimia heitä innostavat ihmettelyn kohteet ja autettava tutkimisen polulla eteenpäin. Aikuisen tehtävänä on antaa lapselle mahdollisuus ja välineet tutkia, auttaa lasta kysymään ja ihmettelemään yhdessä aikuisen kanssa sekä löytämään vastauksia. Yrityksille ja erehdyksille avoin ilmapiiri innostaa pienet tutkijat toiminaan.

SISÄLLÖLISET ORIENTAATIOT

Matematiikka

Matematiikka liittyy kaikkeen päiväkodin toimintaan. Päiväkodissa matematiikkaa opitaan arjessa leikkien, liikkuen, kavereita laskien, kirjoja katsellen, leipoessa jauhoja mittaillen, paitaa napittaessa, lauluja laulaen ja lorutellen. Lasta autetaan löytämään ja huomaamaan matematiikka kaikkialla ympärillämme. Päivähoidon matematiikan tavoitteena on lapsen ongelmanratkaisutaitojen ja luovan ajattelun kehittäminen.

Luonnontiede

Luontoon lapset pääsevät tutustumaan ihan jo pihaleikeissään mutta myös metsäretkillä. Retkillä lapsi oppii viihtymään luonnossa, suojelemaan luontoa ja ehkä tuntemaan kasveja ja sieniäkin. Retkillä tutkitaan ja leikitään ja nautitaan luonnon rauhasta ja kauneudesta eri vuodent aikoina. Retkiltä myös usein tuodaan mukana erilaisia luonnonmateriaaleja askartelutarpeiksi. Luonnontieteellisiä asioita opitaan monissa muissakin arkisissa askareissa: leipoessa voidaan ihmetellä vaikka taikinan kohoamista ja talvella jäätä eri olomuodoissaan, jouluisen kynttilän tulta tai välipalajäätelön muodonmuutosta kun se sulaa.

Historia ja yhteiskunta

Päivähoidossa historiaan ja yhteiskuntaan tutustuminen alkaa aivan lapsen lähipiiristä. Tutustutaan lähiympäristöön, omaan kotiseutuun ja kotiin. Lapsia kiinnostaa kovasti vanhat ihmiset ja tavarat, mummien lapsuusleikit jne. Voidaan leikkiä perinneleikkejä ja katsella kirjoista kuinka ennen elettiin. Vierailaan kirjastossa ja torilla.

Estetiikka

Lapsen näkemys siitä mikä on kaunista voi olla täysin erilainen kuin aikuisen. Lasta voi myös opettaa huomaamaan mikä hänen mielestään on kaunista ja rauhoittavaa. Luonto on yksi niistä ympäristöistä, joissa löytyy paljon kauneutta jokaiseen makuun. Kauniissa ja siistissä ympäristössä on jokaisen hyvä olla ja siksi on tärkeää opettaa lapsia huolehtimaan omasta toimintaympäristöstään. Aikuiset koettavat myös panostaa ympäristön kauneuteen ja viihtyvyyteen esim. levittämällä liinoja ja mattoja, pitämällä paikat siisteinä, polttamalla kynttilöitä jne. omien mahdolluuksiensa rajoissa. Aikuisten tulisi myös antaa mahdollisuus lapsille koristaa ympäristöään kauniilla kuvilla yms. Estetiikkaan kuuluu myös sisäinen rauha ja kauneus. Siis myös hiljentymiselle ja rauhalliselle mietiskelylle täytyisi olla aikaa ja tilaa tarpeen tullen arkisen kiireen keskellä myös päivähoitossa. Silloin lapsi voi oppia kuuntelemaan ja tuntemaan itseään paremmin.

Etiikka

Eettisen kasvatuksen kautta lapsia opetetaan mm. yhteisiä pelisääntöjä, kunnioittamaan toinen toistaan, erottamaan oikean väärästä, antamaan ja pyytämään anteeksi sekä ilmaisemaan, mutta toisaalta myös hallitsemaan tunteita. Eettisen kasvatuksen asiat opitaan arjessa yhdessä toimien, silloin kun riidellään ja sovitaan tai kun sattuu ja tarvitaan lohdutusta. Eettinen kasvatusta on keskusteluja ja yhteisiä pohdintoja sekä satujen ja tarinoiden kautta oppimista. Niissä käsitellään esim. pelkoja, kiusaamista, vastuun kantamista, syy ja seuraussuhteita ja tasa-arvoa. Aikuinen tukee lasta eettisten kysymysten pohdinnassa ja oman toiminnan arvioinnissa.

Uskonto ja katsomukset

**OIKEA KASVATUS EI PYRI RAIVAAMAAN POIS
VAIKEUKSIA JA ESTEITÄ LASTEN TIELTÄ, VAAN
AUTTAMAAN HEITÄ OMIN VOIMIN VOITTAMAAN
VÄISTÄMÄTTÖMÄT VAIKEUDET.**

Päivähoidon uskontokasvatuksessa tutustutaan lapsen oman uskonnon tai katsomuksen perinteisiin ja tapoihin. Uskontokasvatus on myös yhteisiä keskusteluja, pohdintoja lapsia askarruttavista aiheista kuten kuolema, enkelit ja Jumala sekä hiljentymistä ja rauhoittumista isojen kysymysten edessä. Näissä keskusteluissa aikuinen on mukana miettimässä, mutta ei antamassa valmiita vastauksia. Lapsille on hyvä tuoda esiin se tosiseikka, että uskonnollisiin kysymyksiin ei ole yhtä oikeaa vastausta, olipa aikuinen itse mitä mieltä tahansa, sillä kyse on uskosta ei tiedosta. Lapsen perheen omaa katsomusta ja mielipiteitä kunnioitetaan ja perhe päättää lapsen uskontokasvatuksen sisällöstä.

Kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja päivähoidon kasvattajien sitoutumista lapsen kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen turvaamiseen. Kumppanuussuhde on aina ainutlaatuinen ja arvokas, samoin yhteistyö lapsen parhaaksi. Hyvät suhteet helpottavat lapsen eroa kodista uuteen ympäristöön, perhepäivähoitoon, päiväkotiin ja myöhemmin kouluun.

Kasvatuskumppanuuden lähtökohtana on vanhempien ja lapsen arvostaminen. Vanhemmilla on ensisijainen kasvatusoikeus ja -vastuu omaan lapseensa. Jokaisella lapsella on hieman erilainen varhaiskasvatuksen polku kuljettavana. Siihen vaikuttavia tekijöitä ovat mm. lapsen ikä, kehitysaste, kodin kulttuuri ja perinteet sekä hoitopäivän pituus. Päivähoidon henkilöstö tukee omalla ammatitaidollaan lasta ja tämän perhettä lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvissä asioissa.

Kun lapsi kasvaa ja kehittyy, myös vanhemmista kasvaa vanhempia. Vanhemmuudessa kohdataan uusia asioita, joita voidaan yhdessä päivähoidon henkilöstön kanssa pohtia. Myös toisten lasten vanhempien kanssa keskusteleminen kasvatukseen liittyvistä asioista on rakentavaa ja opastavaa. Vertaistuki ja ymmärtäminen ovat tärkeitä.

Päivähoidossa pyrimme säännölliseen ja avoimeen keskusteluun vanhempien kanssa. Hyvää vuorovaikutusta on molemminpuolinen mielipiteiden vaihto, rakentavan palautteen antaminen sekä lapsen arjen jakaminen pienistä pulmista kuten vaatteidenhuollosta aina muihin suurempiin huoliin. Kasvattajan ammatillisuus näkyy siinä, että hän havaitsee lapsen erilaisen tuen tarpeen. Yhteinen huoli lapsen kasvusta ja kehityksestä pyritään ratkaisemaan rakentavasti. Päivähoidon henkilöstö pyrkii kehittämään omaa osaamistaan perheiden kohtaamisessa erilaisten koulutusten ja henkilökunnan yhteisten keskustelujen

kautta. Kasvattajan oman kasvatustoiminnan ja -arvojen arviointi lisää valmiuksia kohdata erilaisia lapsia ja heidän vanhempiaan.

Vanhempien ja päivähoidon henkilöstön kasvatuskumppanuutta tukevat yhteiset keskusteluhetket ja päivähoidossa käytettävät lapsen kasvua ja kehitystä koskevat kaavakkeet, vanhempainillat, teemapäivät ja juhlat sekä Karkkilan kaupungin vuosittaiset palautekyselyt.

Koti ja perhe ovat lapsen tärkein ja paras ympäristö. Vanhemmat tuntevat lapsensa parhaiten ja heillä on pääasiallinen kasvatus oikeus ja vastuu. Päivähoitohenkilöstöllä on koulutuksen ja kokemuksen antama ammatillinen tieto ja osaaminen. Yhteistyö perustuu tasavertaisuuteen, luottamukseen ja toisen kunnioittamiseen. Henkilöstöllä on pääasiallinen vastuu yhteistyön edellytysten luomisessa, mutta hyvä yhteistyö vaatii molemminpuolista aktiivisuutta, luottamusta ja vastuullisuutta.

Paras keino kasvattaa lasta on tukea hänen vanhempiaan suoriutumaan tästä tehtävästä (Paula Määttä, 1999).

Erityistä tukea tarvitsevat lapset varhaiskasvatuksessa

Erityisen tuen tarpeen lähtökohtana Karkkilan varhaiskasvatuksessa on vanhempien ja kasvatushenkilöstön yhteiset havainnot lapsesta sekä neuvolan ikäkausitarkastukset. Vanhemmat vievät lapsen alustaviin tutkimuksiin. Lapsi voi tarvita erityistä hoitoa ja kasvatusta fyysisen, tiedollisen, taidollisen, tunne-elämän tai sosiaalisen kehityksen osa-alueilla. Lapsi voi tarvita myös tukea silloin kun hänen kasvuolonsa eivät turvaa hänen terveyttään ja kehitystään.

Karkkilassa erityistä tukea tarvitsevan lapsen päivähoito järjestetään päiväkodeissa, koulujen tiloissa olevissa esiopetusryhmissä ja perhepäivähoidossa tai vammaiselle lapselle lapsen omassa kodissa. Kun lapsi tarvitsee erityistä tukea, laaditaan hänelle hoitopaikassa henkilökohtainen kuntoutussuunnitelma. Kuntoutussuunnitelmaan kirjataan kaikki tavoitteet, tukitoimet ja menetelmät, joita lapsen arjen toiminnoissa käytetään lapsen kehityksen tukemiseksi.

Tuen järjestäminen

Monikulttuurisuus

Karkkilan päivähoidossa on eri kulttuuri-taustaisia lapsia. Monikulttuurisuus on päivähoiton rikkaus, jonka avulla voimme oppia eri kulttuureista ja kielistä. Erilais-ten tapojen, tottumusten ja eettisten ar-vojen sekä kielten ymmärtäminen auttaa kasvattajaa lapsen ohjaamisessa. Lapsen kielellistä kehitystä tuetaan siten, että op-pivelvollisuusikään mennessä hänellä olisi opiskeluun tarvittava suomen kielen taito.

Kaupunki on laatimassa kotouttamisohjelman, jonka pohjana ovat lapsilähtöi-syys, turvallisuus ja kasvatuskumppanuus. Pyrimme luomaan luottavaisen suh-teen perheeseen. Yhdessä keskustellen syntyy turvallinen kasvatusympäristö.

Varhaiskasvatuksen moniammatillinen yhteistyö

Kuntoutus on kokonaisvaltaista lapsen kehityksen tukemista. Se sisältää lap-sen arkielämän puitteet ja tarvittavat kuntoutusmuodot. Lapsen tutkimi-nen, kuntouttaminen ja opettaminen tuloksellisesti edellyttävät joustavaa yh-teistyötä.

Erityistä tukea tarvitsevien lasten varhaiskasvatuksessa pyritään kasvatus-kumppanuudessa vanhempien kanssa perheen voimavarojen lisäämiseen. Kasvatuskumppanuutta toteutetaan yhteisten suunnittelu-, palaute- ja arvioin-tikeskustelujen avulla. Tavoitteena on lapsen hyvinvointiin tähtäävä molem-minpuolinen avoin vuorovaikutus.

Tärkeinä varhaiskasvattajien yhteistyökumppaneina Karkkilassa toimivat van-hempien lisäksi neuvola, kunnallinen puhe- ja fysioterapeutti sekä psykologi, lasten- ja nuorten työryhmä, sosiaali- ja perhetyöntekijät sekä koulu. Lapsen kasvua ja kehitystä voidaan tukea myös yhteistyössä mm. lasten ja nuorten sairaalan, yksityisten tutkivien ja hoitavien tahojen (mm. puheterapeutit, toi-mintaterapeutit, fysioterapeutit) kanssa.

Varhaiskasvatuksen sisällöllinen arviointi, kehittäminen ja seuranta

Varhaiskasvatuksen monipuoliseen sisällölliseen arviointiin tarvitaan niin vanhempien, lasten kuin päivähoiton henkilöstönkin näkökulma. Vanhem-pien arvioinnin välineinä ovat asiakastyytyväisyyskyselyt, päivähoiton risut ja ruusut –mielipidekysely sekä päivittäiset vuorovaikutustilanteet henkilökunnan kanssa. Vanhempien asiantuntemus ja arviointi ovat erityisen tärkeää kun laa-ditaan lapsen henkilökohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa. Sen avulla lapsen kehitystä tuetaan, seurataan ja arvioidaan.

Lapset taas arvioivat toimintaa mielipiteillään ja ennen kaikkea omalla toimin-nallaan. Hyvä kasvattaja osaa tulkita lapsen toiminnasta ja puheista sen, oliko tehtävä mukava, kehittävä, tylsä vai liian vaikea. Lasten osallistumista arvioin-tiin on syytä kehittää entisestään.

Kasvattajan välineinä ovat oman työn arviointi, kehittämiskeskustelut esimie-hen kanssa, päiväkotikohtaiset työpaikkakokoukset, koko kaupungin päivähoi-don työllät sekä kontekstianalyysi. Karkkilan varhaiskasvatuksen ammattilaiset tulevat kehittämään ja arvioimaan toimintaa tehdessään jokaisen päiväkodin omaa varhaiskasvatussuunnitelmaa. Se tullaan tekemään valtakunnallisen sekä Karkkilan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta. Johtotasol-la arviointia tehdään myös mm. päivähoiton johtoryhmässä ja sivistystoimen palaverissa.

Varhaiskasvatuksen sisällön arvioinnin avulla kehitetään päivähoiton arjen toimintaa, jotta varhaiskasvatus voisi vastata mahdollisimman hyvin jokaisen lapsen tarpeisiin ja päivähoito kaupungin yhtenä palvelumuotona jokaisen per-heen tarpeisiin. Erityisesti vanhempien antama palaute auttaa henkilöstöä huo-maamaan missä ollaan onnistuttu ja missä on kehitettävää.

**ON VAIN KAKSI KESTÄVÄÄ PERINTÖÄ JOTKA KANNATTAA TOIVOA
PYSTYVÄNSÄ ANTAMAAN LAPSELLEEN: JUURET JA SIIVET.**

